

Näringsdepartementet
n.registrator@regeringskansliet.se
n.remisser.hl@regeringskansliet.se

Remissyttrande

SOU 2017:1 För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd

Er ref: N2017/00222/HL

Vårt diarienumr: R-881-2017

Svensk Handel, som är handelsföretagens intresseorganisation och företräder 11 000 små, medelstora och stora företag med nära 300 000 medarbetare, får med anledning av remissen anföra följande:

Allmänna synpunkter

Svensk Handel delar utredningens övergripande mål för landsbygdernas utveckling i ett trettioårsperspektiv:

En livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande arbete, boende och välfärd.

Handeln är en av nycklarna till alla delar i denna målsättning. Handeln bidrar nationellt med 11 procent av jobben och 11 procent av Sveriges BNP. Detta ger 11 procent av intäkterna till den offentliga sektorns budget. Därför är satsningar på handeln inte enbart en fråga om livskvalitet utan också en fråga om att klara Sveriges och även landsbygdens ekonomi. För landsbygdens del är även den växande e-handeln en mycket viktig faktor för att skapa tillväxt utanför storstäderna. Handeln är också viktig för ungas start i arbetslivet. En fjärdedel av alla svenskar hade sitt första jobb i handeln och ungefär 30 procent av alla anställda i handeln är idag unga.

Handeln är också en betydelsefull del av den växande besöksnäringen som har en viktig funktion att fylla för våra landsbygdskommuner. Hela 28 procent av turismomsättningen är kopplat till detaljhandeln.

Med anledning av handelns bärande roll som arbetsgivare och centrala funktion för att skapa livskvalitet och attraktivitet för både

invånare, besökare och inte minst näringslivet vill vi särskilt kommentera följande punkter i den parlamentariska landsbygdskommitténs slutbetänkande.

2. Näringsliv

Att besöksnäringen är en viktig näring för landsbygden står Svensk Handel bakom. I besöksnäringen är handeln en viktig aktör och del i att skapa attraktiva destinationer, städer och platser. Svensk Handel uppmanar till samstämmiga planer och strategier för både handel och besöksnäring där utgångspunkten alltid är både invånare och besökare. Planerna bör även vara kopplade till kommunernas översiktsplaner.

2.3.4 Näringslivspaket till kommuner med extra stora utmaningar
Svensk Handel välkomnar att utredningen anger sänkta arbetsgivaravgifter som en tänkbar åtgärd för att stärka de kommuner som utredningen identifierat har särskilda svårigheter att utveckla sina verksamheter. Precis som utredningen noterar visar utvärderingar av olika nedsättningar av arbetsgivaravgifter att sådana har ett flertal effekter. En sysselsättningseffekt, som i utsatta områden kan bestå i att jobb till följd av nedsättningen bibehålls på oförändrad nivå, kan vara en eftersträvd effekt bland många. Ökad lönsamhet eller ökade löner och därmed bättre skatteunderlag kan vara en annan, i så måtto att det stärker det aktuella företaget, respektive den aktuella kommunens och arbetstagarnas ekonomi i utsatta områden. Vid riktade arbetsgivaravgiftssänkningar, som är det som utredningen diskuterar, är dock ”risken” för en total övervältringseffekt på löner klart begränsad. Därmed kan sänkningen bidra till en kombination av ökad sysselsättning och förbättrad lönsamhet för de företag som omfattas.

Det är dock viktigt att en regional nedsättning av arbetsgivaravgiften inte blir snedvridande gentemot intilliggande områden. Utredningen förefaller ha varit inriktad på att så inte ska bli fallet genom att utgångspunkten är det befintliga stödområde A.

Svensk Handel vill samtidigt framhålla att generella åtgärder som reducerar arbetskraftskostnader är att föredra framför selektiva. Generella åtgärder leder inte till snedvriden konkurrens, och de främjar hela näringslivet vilket även är bra för utvecklingskraften i landsbygdskommuner. Exempel på sådana generella åtgärder är

nedsätta arbetsgivaravgifter för vissa åldersgrupper, eller enklare regler för de nedsättningar av arbetsgivaravgifter för arbetslösa som finns i de s.k. nystartsjobben.

3. Digital kommunikation och transportinfrastruktur

Svensk Handel välkomnar en ökad satsning från statens sida att erbjuda bra bredbands- och nätuppkoppling i hela Sverige. Det är dock av högsta vikt att näringslivets behov får lägga grunden då en trygg och stabil digital infrastruktur är helt oundgänglig för våra verksamheter. Att ha tillgång till nätet är idag en grundförutsättning för att överhuvudtaget kunna driva företag.

En satsning på den digitala infrastrukturen är inte minst viktig med tanke på den stora omvandling digitaliseringen innebär för handeln. Dagens konsumenter är alltid uppkopplade, förbereder sina inköp och fattar sina köpbeslut med hjälp av datorer eller mobiltelefoner.

Därtill sker ca 80 procent av alla betalningar idag med hjälp av tekniska lösningar som alla är beroende av ett tryggt och säkert nät.

Ytterligare en aspekt är de möjligheter till export som digitaliseringen innebär för e-handeln där landsbygden skulle kunna vara en av de stora vinnarna i nya företag och arbetsplatser.

Svensk Handel uppskattar arbetet med en effektiv och hållbar infrastruktur. För handeln är tillgängligheten för både kunder, varor och gods av yppersta vikt. Svensk Handel anser att det är viktigt att transportpolitiken inriktas mot att förbättra och effektivisera transportslagen utifrån de regionala förutsättningarna. Många gånger nämner beslutsfattare skogs- och stålindustrins behov av godstransporter, så är även fallet i Landsbygdskommitténs rapport. Viktigt är att även beakta till exempel handelns behov av varustransporter.

Sverige är ett avlångt land och det finns många ställen som i dag har en undermålig infrastruktur när det t ex gäller vägnätet. Handeln blir även allt viktigare som besöksanledning och t ex är Gekås i Ullared (Falkenbergs kommun) hårt drabbat då tillfartsvägarna är undermåliga, primärt väg 153. Detta drabbar både besökare och transporter och inte minst hela infrastrukturen i området då detta är en av de få genomfartslederna.

Svensk Handel förordar ett nära samarbete med handelns aktörer i planeringen och utvecklingen av infrastruktur, godstrafik och förbättrad lastning/lossning. Stora förändringar kommer att ske framöver bl a för varudistribution då varorna inte enbart ska fraktas till butiker och offentliga inrättningar utan även i större omfattning än tidigare direkt till slutkonsument.

4. Kompetensförsörjning

Utredningen har i sitt arbete runt kompetens valt att prioritera den högre utbildningen. Svensk Handel anser att denna ansats har ett värde men menar att det även finns andra utbildningsvägar som är lika viktiga att lyfta.

Svensk Handel tror på satsningar på yrkesinriktade utbildningar på gymnasiet och yrkeshögskolor. Detta då vi vet att personer med yrkeskompetens efterfrågas. Svensk Handel anser också att Yrkesvux bör prioriteras då behovet av att senare i livet välja om och byta karriär blir allt större.

Liksom utredningen pekar på samverkan och vikten av att anpassa utbildningarna efter det lokala näringslivets behov är det av största vikt att tydligt arbete med lokala utbildningscentra och därtill knyta näringslivet tydligare.

6 Kommersiell service, välfärdstjänster och kultur

Svensk Handel delar utredningens problembild rörande den sjunkande samhällsservicen i glesbygd vilket leder till sämre villkor för företag och en lägre samhällsservice för medborgare. Många företag kämpar för sin överlevnad, inte minst i glesbygd. Införandet av stödåtgärder har visat sig ge effekt. Selektiva stödåtgärder ska dock alltid ses i ljuset av att de per definition är en marknadsstörande åtgärd som kan slå fel; stöd för den ena butiken, kan bli konkurrenshämmande för den andre. Svensk Handel förordar istället sänkta skatter och avgifter som tillväxtstimulerande åtgärder. Se vidare under punkt 2.3.4.

Svensk Handel anser att företagens ersättning för de samhällstjänster de tillhandahåller på ett bättre sätt borde stå i paritet till de

kostnader butikerna de facto har. Många handlare menar att de inte får tillräckligt betalt för att vara ombud för statligt ägda eller statligt finansierade bolag. Att kommittén vill uppmärksamma regeringen på möjligheten att åstadkomma en höjning av ersättningarna genom ägaravisningar till de berörda bolagen är något som Svensk Handel står bakom.

Det bör även tas i beaktande att handeln står för en stor del av kontanthantering i glesbygd där det inte finns tillgång till banker eller uttagsautomater, utan den lokala butiken istället måste agera lokal bank. Kontanthantering är mycket kostsamt vilket handeln bör erhålla kompensation för.

Svensk Handel vill även i det här sammanhanget påpeka risken med de ökade kraven vid offentliga upphandlingar till kommunala företag och verksamheter. Det finns en tendens i många kommuner att successivt införa fler och specifika krav i sina upphandlingar, vilket i praktiken innebär ett hinder för mindre och lokala företagare inom exempelvis dagligvaruhandeln att delta i upphandlingarna. I våra ögon är detta något som hämmar utvecklingen i landsbygden.

Svensk Handel ställer sig även bakom att Boverket ges i uppdrag att utarbeta en nationell vägledning till kommunerna om hur ett serviceperspektiv kan tillföras den kommunala översiktsplaneringen.

7 Statens närvaro i landsbygderna

7.1.2 Polisen ska finnas på plats i varje kommun

Svensk Handel ställer sig bakom förslaget om att krav på maximal insatstid ska införas för polisärenden där ingripanden ska ske omedelbart (prioritet 1-ärenden). Det är också av största vikt med en polisiär närvaro i alla kommuner.

Svensk Handel instämmer också i att regeringen kontinuerligt bör följa upp och säkerställa polisens lokala närvaro, inte minst i landsbygden.

Svensk Handel understryker vikten av en utvecklad samverkan mellan polisen, kommun och näringsliv för att förbättra det brottsförebyggande arbetet. Arbetet med Medborgarlöften är bra men kopplingen till handel och övrigt näringsliv måste bli tydligare.

Butiker är brottsutsatta men samtidigt även en förutsättning för trygga och levande platser.

SVENSK HANDEL

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Mats Hedenström', with a long horizontal stroke extending to the right.

Mats Hedenström
Näringspolitisk chef

Elisabet Elmsäter Vegsö
Näringspolitisk expert